

ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ Tourism Management Strategies for Royal Initiative Projects

ดราวรรณ ญาณนนท์¹ วิภาวณี เผือกบัวขาว² วีระชัย คอนจ่อหอ³ นรินทร์ สังข์รัชกษา⁴
Darawan Yananan¹ Wipavane Phueakbuakhao² Veerachai Khonchoho³ Narin Sungrugs⁴

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹Graduate Student in Doctor of Philosophy, Development Strategy Program, Faculty of
Humanities and Social Sciences, Phetchaburi Rajabhat University

²สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

²Development Strategy Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phetchaburi Rajabhat University

³สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

³Computer Program, Faculty of Information Technology, Phetchaburi Rajabhat University

⁴สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

⁴Community Management Program, Faculty of Management Science, Silpakorn University
E-mail: darawan.ya@gmail.com

Received: July 02, 2019

Revised: October 18, 2019

Accepted: October 24, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์การท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2) พัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และ 3) ประเมินยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นการวิจัยและพัฒนา และการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ร่วมกับการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคลากรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 15 คน เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินยุทธศาสตร์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ใช้การเลือกตามเกณฑ์แบบเจาะจง

ผลการวิจัย พบว่า 1) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลายแห่งมีศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและมีความพร้อมในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งภาครัฐควรกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้ชัดเจน 2) ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ 11 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในการจัดการตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) พัฒนาระบบการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณค่าอย่างยั่งยืน (3) ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด และ (4) บริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ตามบริบทของพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ความคิดเห็นที่เป็นคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ แต่ละข้อมีค่ามัธยฐานมากกว่า 3.5 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ทุกข้อ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ถือว่ายุทธศาสตร์ฯ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

คำสำคัญ: การพัฒนายุทธศาสตร์/ การจัดการการท่องเที่ยว/ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current tourism conditions of royal initiative projects, 2) develop the tourism management strategies for the royal projects, and 3) to evaluate the tourism management strategies for the royal initiative projects. The research design was Research and Development incorporating Policy Research and Ethnographic Delphi Futures Research. The qualitative data were collected by using document analysis and in-depth interview with fifteen participants, drawn by Purposive Sampling, whose works related in the Royal Initiative Projects from government and private sectors in Phetchaburi province. The quantitative data were collected by using questionnaire conducted with 400 local residents and Thai tourists, selected by Systematic Sampling. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The evaluation of the developed strategies was performed by seventeen experts chosen on a specific criteria basis.

The research results were that 1) the royal projects had potentials and opportunities in tourism, in terms of natural resources and readiness for a development

to become tourism attractions, taking the role as learning sources. The management strategies were suggested to be clearly regulated and defined; 2) the strategies in tourism management for the royal initiative projects consisted of four key strategies with eleven techniques as follows: (1) to escalate the quality of life of people and communities in terms of self-management and reliance consistent with the philosophy of the sufficiency economy, (2) to develop the procedure in managing and utilizing natural resources and the environment for values and sustainability, (3) to enhance the infrastructure, utilities, and facilities that were coherent with the provincial tourism management policy, and (4) to effectively manage tourism for learning in the local area context; and 3) the overall score of the experts' opinion towards the vision, mission, strategies, and goals of the designed management strategies was at a median of above 3.5, with a quartile range of greater than or equal to 1.5 on all items. The comparative analysis of the median and the quartile range was resulted at the highest level in all items. Those levels indicated the appropriateness and practicality of the strategies for future use.

Keywords: Strategic development/ Tourism management/ Royal initiative projects

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของหลาย ๆ ประเทศและมีการเติบโตขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายหลากหลายประเภท จะสังเกตเห็นได้ว่ามีนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทยจากหลากหลายเชื้อชาติ ซึ่งผลจากการท่องเที่ยวทำให้รายได้ของประเทศไทยสูงขึ้น และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลในปัจจุบันที่เรียกว่า ไทยแลนด์ 4.0 หรือประเทศไทย 4.0 โดยการเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ประเทศในโลกที่หนึ่ง ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามแนวทางที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้วางไว้ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายในควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลกตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยขับเคลื่อนผ่านกลไกประชารัฐ (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. 2560)

รัฐบาลชุดปัจจุบันได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติในส่วนของการพัฒนาภาคบริการและการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559) โดยการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นกลไกในการบริหารจัดการและกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม ในการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน อีกทั้งยังได้กำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เป็นต้นมา จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจที่กำลังเกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้วที่ได้นำเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์และสร้างแรงบันดาลใจจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สั่งสมของสังคมเพื่อสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและเชื่อมโยงไปสู่การสร้างคุณค่าทางสังคมอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2552)

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นโครงการที่เกิดขึ้นภายใต้พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติ การบริหารทรัพยากรและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวมด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2559) ประเทศไทยมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายโครงการในหลายจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งสถานที่เหล่านั้นมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ จังหวัดเพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีสภาพทางธรรมชาติและภูมิประเทศอันสวยงามหลากหลายทั้งภูเขา ป่าทึบ ที่ราบ ลุ่มแม่น้ำ ตลอดจนชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย จึงส่งผลให้จังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายและสมบูรณ์กว่าจังหวัดอื่น ไม่ว่าจะเป็นชายหาด ทะเลอันสวยงาม น้ำตก ถ้ำ ป่าเขา ที่ยังคงธรรมชาติอันงดงาม ตลอดจนทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติของแมกไม้ รวมทั้งมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายโครงการที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากทั่วประเทศให้ความสนใจและนิยมมาประชุม/สัมมนา ศึกษาหาความรู้/ดูงานในโครงการพระราชดำริควบคู่กับการท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นจำนวนมาก (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. 2561)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่นำรายได้มาสู่จังหวัดเพชรบุรีเป็นจำนวนมากและสามารถสร้างการกระจายรายได้ที่ดีแต่มีปัญหที่เกิดขึ้น คือ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรียังคงกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญเท่านั้น การบริหารจัดการ

แหล่งท่องเที่ยวขาดประสิทธิภาพจากการขาดการวางแผน กำกับ ดูแลการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรีทั้งด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์และความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. เพื่อพัฒนาศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
3. เพื่อประเมินยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ บุคลากรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 15 คน จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ที่มีบริบทของพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และจากหน่วยงานที่ดำเนินงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) โครงการซึ่งห่มันตามพระราชดำริ 2) โครงการสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมาชนนี 3) โครงการศูนย์สาธิตพืชไร่พืชสวนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 4) โครงการที่ดินและปลูกป่าในที่ดินของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 5) โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย 6) อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร 7) โครงการปลูกป่าชายพัฒนาแม่ฟ้าหลวง 8) โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง 9) โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ห้วยสัตว์ใหญ่ป่าเต็งตามพระราชดำริ 10) โครงการฟาร์มทะเลในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 11) โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 12) โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 13) สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี 14) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี และ 15) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และเป็นหน่วยงานที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกันเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางไปที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนที่แน่นอนได้ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05 จำนวน 400 คน และได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 สภาพการณ์และความต้องการการจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

2.2 ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 สภาพการณ์การท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ใช้สัมภาษณ์บุคลากรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีเพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหา อุปสรรคในการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งนำไปวิเคราะห์เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ต่อไป และ 2) แบบประเมิน ร่าง ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์และกลยุทธ์แต่ละข้อของยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดเพชรบุรี ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่าง ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งคำถามปลายเปิดที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ความเชื่อมั่น (Reliability) ที่ 0.95 ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว ตอนที่ 3 ความสนใจกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีอยู่/ที่อยากให้มีในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี และ ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์กับบุคลากรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพการณ์การท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี จากประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ซึ่งนำผลการศึกษาสภาพการณ์และความต้องการ การท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี มาเป็นข้อมูลร่วมกับการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในตามแนวคิด 7's Analysis การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในองค์ประกอบตามแนวคิด PESTEL Analysis และวิเคราะห์สภาพปัจจุบันด้วยเทคนิค SWOT Analysis และรูปแบบ TOWS Analysis เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี จากนั้นจึงตรวจสอบ ร่าง ยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นทำการยก ร่าง ยุทธศาสตร์ฯ โดยใช้เทคนิค EDFR โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ หลังจากนั้นจึงสรุปผลการประเมินร่างยุทธศาสตร์ฯ เพื่อนำไปปรับปรุงและเสนอเป็นยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ต่อไป

การวิจัยเชิงปริมาณใช้การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วย

การหาสัมประสิทธิ์แบบอัลฟาคอนบราค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ .89 ซึ่งถือว่ายอมรับได้ (มนสิข สิริสมบุญ. 2550) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายระดับคะแนนของความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี โดยที่คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความต้องการในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความต้องการในระดับมาก และคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความต้องการในระดับมากที่สุด (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2555, หน้า 75)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการณ์และความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคลากรภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อศึกษา สภาพการณ์การท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า ผลการศึกษาสภาพการณ์ การท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ คือ 1) ด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โครงการบางแห่งไม่สามารถที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะ โครงการที่เป็นการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ เนื่องจากเป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ แต่ก็มีโครงการหลายแห่งที่มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม/ท่องเที่ยวได้ 2) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้มีการประชาสัมพันธ์แสดงข้อมูลการเดินทางไปยังโครงการ ปรากฏอยู่ตามสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งในรูปของสื่อออนไลน์และออฟไลน์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาเพชรบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี 3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไว้คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว/เยี่ยมชม ที่หลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไปในแต่ละโครงการ ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ในแต่ละโครงการ 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้มีการจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาด มีห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะ มีการจัดสถานที่หรือจุดพักผ่อน มีจุดวางถังขยะเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ และมีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและของที่ระลึกรวมทั้งบางโครงการยังได้มีห้องพยาบาลเพื่อให้บริการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว และ 5) ด้านคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว ได้มีการจัดเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพไว้คอยต้อนรับและให้บริการ การท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของโครงการแต่ละแห่งที่ได้กำหนดไว้

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี จากประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อศึกษาความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ความต้องการการท่องเที่ยวแต่ละด้านดังนี้ ด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.61) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D. = 0.58) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.62) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 (S.D. = 0.60) และด้านคุณภาพการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 (S.D. = 0.57)

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาผลจากปัญหาที่พบและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี มีรายละเอียด ดังนี้ 1) ด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ปัญหาที่พบสูงที่สุด คือ การจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวและมีอุปสรรค คือ พื้นที่และสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ยังไม่สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวได้พอสมควร นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในโครงการฯ ในแต่ละวันจึงยังมีจำนวนไม่มากนัก 2) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาที่พบสูงที่สุด คือ การจัดทำมีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและมีอุปสรรค คือ ยังไม่มีการจัดให้มีพาหนะรถโดยสารประจำทางเพื่อเดินทางไปยังโครงการแต่ละแห่งได้อย่างสะดวก 3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวปัญหาที่พบสูงที่สุด คือ การจัดทำมีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนในท้องถิ่น และมีอุปสรรค คือ ชุมชนยังไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวมากนัก 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาที่พบสูงที่สุด คือ การมีบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขอนามัย และมีอุปสรรค คือ การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ สำหรับจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ เช่น จุดบริการ Free-WiFi กล้องวงจรปิด การติดตั้งไฟส่องสว่างในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะเรื่องของการจัดเตรียมสถานที่ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ และ 5) ด้านคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาที่พบสูงสุด คือ การมีช่องทางการให้บริการข้อมูลที่หลากหลายและมีอุปสรรค คือ อัตราค่าจ้างของบุคลากรระดับปฏิบัติการที่ไม่เพียงพอ

2. ผลการพัฒนาศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาสภาพการณ์และความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี มาเป็นข้อมูลร่วมกับการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในตามแนวคิด 7's Analysis การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกใน

องค์ประกอบตามแนวคิด PESTEL Analysis และวิเคราะห์สภาพปัจจุบันด้วยเทคนิค SWOT Analysis และรูปแบบ TOWS Analysis เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ตามเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR รอบที่ 1 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ผู้วิจัยจึงนำมาร่างเป็นยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ (Learning tourism) ต้นแบบระดับประเทศ”

พันธกิจ

1. เสริมสร้างศักยภาพของโครงการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่เข้มแข็ง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพ แก่ชุมชน
2. เสริมสร้างสังคมและคุณภาพชีวิตให้ประชาชนมีสุขภาวะ เรียนรู้ และปรับตัวได้อย่างมีศักยภาพในการจัดการตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณค่าและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืนจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงการเพื่อยกระดับสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ต้นแบบ
5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดและทิศทางการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในการจัดการตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **เป้าประสงค์** 1. ประชาชนและชุมชนมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. ประชาชนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับศักยภาพทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ 3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่นำไปสู่การกระจายรายได้แก่ชุมชน **กลยุทธ์** 1. ให้การศึกษาและปลูกฝังความเข้าใจแก่ประชาชนและชุมชนในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการจัดการตนเอง 2. พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการบูรณาการทางด้านวิชาการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ 3. จัดให้มีเวทีหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดทิศทางในการจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่เพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณค่าอย่างยั่งยืน **เป้าประสงค์** 1. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ 3. สภาพแวดล้อมในโครงการได้รับการดูแลอย่างดีและต่อเนื่องเพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ **กลยุทธ์** 1. สังเคราะห์และบูรณาการองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำรินฐานการวิจัยและพัฒนา 2. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโครงการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและทุกภาคส่วน 3. บริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโครงการที่ดีอย่างต่อเนื่องโดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเพียงพอ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด **เป้าประสงค์** 1. ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโครงการมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน 2. บริการการสื่อสารโทรคมนาคมที่สะดวกและทั่วถึง ครอบคลุมทุกเครือข่ายและทุกพื้นที่บริการ และการคมนาคมที่เข้าถึงได้อย่างสะดวก 3. ระบบข้อมูลสารสนเทศที่ประชาสัมพันธ์เผยแพร่การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริและกิจกรรมการท่องเที่ยวในโครงการฯ ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัย **กลยุทธ์** 1. พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโครงการให้สามารถบริการนักท่องเที่ยวได้ด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน 2. พัฒนาระบบการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมให้มีประสิทธิภาพที่ครอบคลุมทุกเครือข่ายและทุกพื้นที่บริการอย่างทั่วถึง และจัดให้มีการคมนาคมที่เข้าถึงได้อย่างสะดวกและปลอดภัย 3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่ประชาสัมพันธ์เผยแพร่การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริและกิจกรรมท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวตามบริบทของพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ **เป้าประสงค์** 1. การบริการท่องเที่ยวได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ 2. เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชนและนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน **กลยุทธ์** 1. กำหนดให้มีการวางแผนการดำเนินงานและดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ส่งเสริมการร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการศึกษาหาความรู้ตามแนวพระราชดำริ

3. ผลการประเมินยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้วิจัยได้นำ ร่าง ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้จากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 มาสร้างเป็นประเมินร่างยุทธศาสตร์ฯ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม จำนวน 17 คน ในรอบที่ 2 เพื่อวิเคราะห์หาความสอดคล้องและความเหมาะสมของวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ แต่ละข้อ และหลังจากที่ผู้วิจัยดำเนินการในรอบที่ 2 เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อในรอบที่ 3 โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบในแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อีกครั้ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความคิดเห็นที่เป็นคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์แต่ละข้อมีค่ามัธยฐานมากกว่า 3.5 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ทุกข้อ การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ถือว่ายุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง แสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

**ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการ
 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี**

วิสัยทัศน์

ดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ (Learning tourism) ต้นแบบระดับประเทศ

พันธกิจ

1. เสริมสร้างศักยภาพของโครงการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่เข้มแข็ง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพ แก่ชุมชน
2. เสริมสร้างสังคมและคุณภาพชีวิต ให้ประชาชนมีสุขภาวะ เรียนรู้ และปรับตัวได้อย่างมีศักยภาพในการจัดการตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณค่า และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืนจากการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงการ เพื่อยกระดับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ต้นแบบ
5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดและทิศทางการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 1

ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในการจัดการตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์

1. ให้การศึกษาและปลูกฝังความเข้าใจแก่ประชาชนและชุมชนในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการจัดการตนเอง
2. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการบูรณาการทางด้านวิชาการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของท้องถิ่น
3. เสริมสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดทิศทางในการจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ 2

พัฒนากระบวนการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณค่าอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมและบูรณาการองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำรินโยบายการวิจัยและพัฒนา
2. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
3. บริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโครงการที่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเพียงพอ

ยุทธศาสตร์ที่ 3

ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในโครงการที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาระบบการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมที่ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างสะดวกและปลอดภัย
3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่ประชาสัมพันธ์เผยแพร่การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริและกิจกรรมท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4

บริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ตามบริบทของพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

1. กำหนดให้มีการวางแผนการดำเนินงานและดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือของหน่วยงานสนับสนุนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริตามบริบทของพื้นที่

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพการณ์การท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี แต่ละด้านมีดังต่อไปนี้ 1) ด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลายแห่งที่มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม/ท่องเที่ยวได้ 2) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์แสดงข้อมูลการเดินทางไปยังโครงการ ปรากฏอยู่ตามสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของสื่อออนไลน์และออฟไลน์ 3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไปในแต่ละโครงการ ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่แต่ละโครงการ 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีการจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และ 5) ด้านคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพไว้คอยต้อนรับและให้บริการทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว และการศึกษาความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ความต้องการการท่องเที่ยวของประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 (S.D. = 0.57)

2. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรีที่พัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) พัฒนาระบบการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดคุณค่าอย่างยั่งยืน 3) ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด และ 4) บริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ตามบริบทของพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการทำ EDFR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ทุกข้อมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ถือว่ายุทธศาสตร์ฯ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติได้จริงในการจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

อภิปรายผลการวิจัย

1. ในภาพรวมของสภาพการณ์และความต้องการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ทั้งด้านพื้นที่ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม

การท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และคุณภาพการให้บริการ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวในการพัฒนาไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริและตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่า ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ยังขาดการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวจำนวนมากขึ้น ยังไม่มีการจัดให้มีพาหนะรถโดยสารประจำทางเพื่อเดินทางไปยังแต่ละโครงการได้อย่างสะดวก ขาดการประสานงานบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลด้านกิจกรรมและการจัดทำช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย และยังเป็นเพียงกิจกรรมการท่องเที่ยวตามเทศกาลเท่านั้น แต่ยังไม่ค่อยมีการพัฒนากิจกรรมสนับสนุนเพื่อสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นเพิ่มเติม (สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์. 2557, หน้า 17) ฉะนั้นหากมีการพัฒนาปรับปรุงดังที่กล่าวมาแล้ว ควรเร่งเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อทุกรูปแบบเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวใหม่ ซึ่งน่าจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในปริมาณมากขึ้นอย่างยั่งยืน

2. ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี มีองค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชนในการจัดการตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) พัฒนาระบบการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดคุณค่าอย่างยั่งยืน 3) ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งการคมนาคม โดยสอดคล้องกับการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด และ 4) บริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ในโครงการฯ ตามบริบทของพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลของการสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรีนี้ มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว (สุนัน อินทเสมอ. 2555, หน้า 23 และประภัสสร มีน้อย. 2560, หน้า 247) อีกทั้งมีความสอดคล้องครอบคลุมกับแนวทางการสร้างยุทธศาสตร์ของจังหวัดเพชรบุรี (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. 2561, หน้า 50-54) นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2560, หน้า 24) เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา กำหนดความต้องการของชุมชน ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการสร้างยุทธศาสตร์ โดยเข้าร่วมในคณะกรรมการจัดทำร่างยุทธศาสตร์และร่วมแสดงความคิดเห็นประเมินผลยุทธศาสตร์ 3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ เนื่องจากกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสม ทำให้ได้

ข้อมูลที่นำเสนอเชื่อถือและครอบคลุมทุกประเด็น ในส่วนของการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัตินั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ควรมีการกำหนดนโยบาย กำหนดแผนกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสู่แผนปฏิบัติการในพื้นที่ มีการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยองค์ประกอบของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงกลยุทธ์บางอย่างที่จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จตามความต้องการของชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภาคส่วนต่าง ๆ และสามารถตอบคำถามความต้องการของชุมชนได้อย่างสมดุล และส่งผลกระทบน้อยที่สุดกับมิติทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ศราวุธ ผิวแดง. 2558, หน้า 150) อีกทั้งจะต้องดำเนินการตามหลักยุทธศาสตร์ของการบริหาร การท่องเที่ยว คือ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2) การพัฒนาคุณภาพสินค้า ศักยภาพบุคลากร มาตรฐาน การบริการด้านการท่องเที่ยวและความปลอดภัย 3) การพัฒนากลไกการบริหาร จัดการแบบมีส่วนร่วมให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างต่อเนื่อง สมดุลและยั่งยืน การสร้างและเผยแพร่ ภาพลักษณ์ 4) พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว การตลาดและการประชาสัมพันธ์ (รัศมี อ่อนปรีดา. 2558, หน้า 141)

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์กรภาครัฐและหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้องควรมีแผนปฏิบัติการท่องเที่ยว ที่สอดคล้องและเกื้อหนุนกัน และควรมุ่งเน้นการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติจริงในโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำรินั้น ๆ อย่างจริงจัง
2. องค์กรภาครัฐและหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้องสามารถนำยุทธศาสตร์การจัดการ การท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี
3. นักท่องเที่ยวควรมีความเข้าใจถึงการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาหาความรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแรงเสริมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทย
สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน. พุทธศักราช. (เอกสารอัดสำเนา).
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 11).
กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

- ประภัสสร มีน้อย. (2560). **รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก เพื่อรองรับการเข้าสู่ประเทศไทย 4.0**. คุชภินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนสิข สิทธิสมบูรณ์. (2550). **ระเบียบวิธีวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัศมี อ่อนปรีดา. (2558). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดราชบุรีและสมุทรสงคราม. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**, 6(1), 135-145.
- ศราวุธ ผิวแดง. (2558). **เอกสารประกอบการสอนเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. อุดรธานี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี. (2560). **แหล่งท่องเที่ยวศูนย์การเรียนรู้โครงการพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี**. [แผ่นพับ]. เพชรบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). **รายงานการศึกษาเบื้องต้น เศรษฐกิจสร้างสรรค์ The Creative Economy**. [เอกสารประชาสัมพันธ์]. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- . (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. [เอกสารประชาสัมพันธ์]. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2559). **โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**. สืบค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2561, จาก <http://www.rdpb.go.th/>
- สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2561). **แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ. 2561-2564)**. เพชรบุรี: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- สุชน อินทเสมอ. (2555). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาตำบลปากน้ำปราณ. **วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร**, 7(7), 10-23.
- สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์. (2557). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางสู่การเป็นศูนย์กลางอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง. **วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**, 10(1), 1-11.
- Hemphill, J. K. & Westie, C. M. (1950, April). The measurement of group dimentions. **Journal of Psychology**. 29,325-42.